

शासनामार्फत वाळू / रेतीचे उत्खनन,
साठवणूक व ऑनलाईन प्रणालीद्वारे
विक्री याबाबतचे सर्वकष धोरण.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : गौखनि-१०/१२२२/प्र.क्र.८२/ख-१
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-३२
दिनांक : २७ सप्टेंबर, २०२३

वाचा :-

- १) महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन) नियम, २०१३ मधील प्रकरण पाच.
- २) शासन निर्णय महसूल व वन विभाग क्रमांक : गौखनि-१०/१०२१/प्र.क्र.८२/ख-१,
दिनांक २८ जानेवारी, २०२२
- ३) शासन निर्णय महसूल व वन विभाग क्रमांक : गौखनि-१०/१२२२/प्र.क्र.८२/ख-१,
दिनांक १९ एप्रिल, २०२३
- ४) शासन शुद्धिपत्रक महसूल व वन विभाग क्रमांक : गौखनि-१०/१२२२/प्र.क्र.८२/ख-१,
दिनांक २० एप्रिल, २०२३
- ५) शासन शुद्धिपत्रक महसूल व वन विभाग क्रमांक : गौखनि-१०/१२२२/प्र.क्र.८२/ख-१,
दिनांक २१ एप्रिल, २०२३
- ६) शासन पत्र क्र.गौखनि-३३/०६२३/प्र.क्र.२४/ख-१, दिनांक १३/०७/२०२३

प्रस्तावना :-

राज्यातील नागरिकांना स्वस्त दराने वाळू/रेती उपलब्ध करून देणे व अनाधिकृत उत्खननास आळा घालण्याच्या उद्देशाने शासनामार्फत रेती उत्खनन, साठवणूक, व्यवस्थापन व ऑनलाईन प्रणालीद्वारे विक्री करण्याबाबतचे सर्वकष धोरण संदर्भीय शासन निर्णय दिनांक १९/०४/२०२३ अन्वये निर्गमित केले आहे.

मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे दाखल रिट याचिका क्र.२७९७/२०२१ सोबत रिट याचिका क्र.२६६०/२०२१ मध्ये मा. उच्च न्यायालयाने दिनांक १७/०८/२०२३ रोजीच्या आदेशान्वये नदी/खाडीपात्र येथून वाळू डेपो पर्यंत होणा-या वाहतुकीसंदर्भात प्रतिबंधात्मक उपाययोजना करण्याबाबत आदेश दिले होते. या अनुषंगाने मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या सूचना विचारात घेऊन विभागाच्या सहमतीने मा. उच्च न्यायालयास या प्रकरणी Amicus Curiae म्हणून नियुक्त केलेले श्री. गोडबोले, वरीष्ठ विधिज्ञ यांनी मा. उच्च न्यायालयास सादर केलेल्या सूचना विचारात घेऊन मा. उच्च न्यायालयाने दिनांक १४/०९/२०२३ रोजी पारीत केलेल्या आदेशाच्या अनुषंगाने मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

नदी/खाडीपात्र येथून वाळू डेपो पर्यंत होणा-या वाहतुकीसंदर्भात प्रतिबंधात्मक उपाययोजना करण्याच्या अनुषंगाने मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे दाखल रिट याचिका क्र.२६६०/२०२१ व रिट याचिका क्र.२७९७/२०२१ मध्ये मा. उच्च न्यायालयाने दिनांक १४/०९/२०२३ रोजी पारीत केलेले आदेश विचारात घेऊन पुढीलप्रमाणे मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात येत आहेत:-

1. CCTV cameras having memory card / Chip, must mandatorily be installed in all the vehicles used for transporting sand from sand block / creek blocks to sand depot. Vehicle without such CCTV camera/ having cameras but not in working condition, shall not be used/ permitted for transporting the sand from sand

block / creek blocks to sand depot. The CCTV cameras should so installed / fitted that it will be able to clearly capture and monitor the entire trolley of the vehicle transporting the sand and the registration number of the vehicle shall be noted in / written on in the camera. Even recording in the camera should reflect the vehicle number. The camera should also capture / video record the route through which the said vehicle passes. The CCTV camera has to be connected directly to the control room / main server, which would be directly under supervision of concerned Tahsildar. Further the memory disc containing the recording of the said transportations should mandatorily be submitted to the office of the Tahsildar every 15 days for the preceding 15 days period.

2. The concerned Tahsildar should at all times be in position to monitor the vehicles carrying the sand from sand blocks to sand depot; and if it is found that there is an unusual stoppage of vehicle including stoppage for illegal removal of sand or diversion of the vehicle from the regular path, the Tahsildar or his/her subordinate officers must immediately track/intercept the said vehicle and if required, initiate action provided under law the present Government Resolution dated 19/04/2023.
3. .If it is found that, i) the concerned vehicle driver does not have a valid ETP or vehicle pass including barcode, the excavation should be considered as illegal / the transport as illegal, and ii) illegal excavation or illegal transportation is done, in both these cases, action should be initiated against the driver and the contractor under Section 48 (7) (8) of Maharashtra Land Revenue Code, 1966, and also the tender provided to the contractor should be cancelled and the E.M.D. should be forfeited. The Driver of the vehicle shall always carry a valid driving license and also his aadhar card. The cleaner/ helper if any, on the vehicle shall always carry his aadhar card.
4. In addition to what has been provided under the Government Resolution dated 19/04/2023, it should be made mandatory to preserve the data regarding the Tare weight of each vehicle authorized to transport sand from Ghat to depot and every time the vehicle enters the depot, actual weight of the vehicle when loaded shall be recorded and date preserved.

शासनाने निर्गमित केलेल्या सुधारित सर्वेकष वाळू धोरणाच्या अनुषंगाने सुरु असलेल्या वाळू डेपोसाठी मा. उच्च न्यायालयाच्या वरील आदेशानुसार कार्यवाही करण्याची दक्षता घेण्यात यावी. तसेच, सध्या प्रसिद्ध झालेल्या व भविष्यात प्रसिद्ध होणा-या सर्व निविदांमध्ये मा. उच्च न्यायालयाच्या वरील आदेशाप्रमाणे कार्यवाही करण्याचे बंधनकारक असल्याचे नमूद करावे व त्याप्रमाणे कार्यवाही करण्याची दक्षता घ्यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०२३०९२७१७५७३५४२१९ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(शिवाजी चौरे)

अवर सचिव, महसूल व वन विभाग

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन मलबार हिल, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे अ.मु.स., मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा. उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) सर्व मा. मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, विधानभवन, मुंबई
- ६) मा. सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई.
- ७) मा. विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधानसभा, विधानभवन, मुंबई.
- ८) मा. विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई
- ९) सर्व मा. विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य, विधानभवन, मुंबई.
- १०) महालेखापाल-१, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), (लेखापरिक्षा), मुंबई.
- ११) महालेखापाल २, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), (लेखापरिक्षा), नागपूर.
- १२) सर्व मंत्रालयीन विभाग.
- १३) सर्व विभागीय आयुक्त.
- १४) संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर.
- १५) संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १६) प्रधान मुख्य वन संरक्षक, नागपूर.
- १७) सर्व जिल्हाधिकारी.
- १८) सर्व उपविभागीय अधिकारी.
- १९) सर्व तहसिलदार.
- २०) निवडनस्ती.